

3. Στίχοι 724 - 780

3.1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου (ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Ποια αντίληψη εκφράζει ο Κρέων στους στίχους 726-727 και ποια είναι η γνώμη σας γι' αυτή;
2. Νομίζετε ότι η απροθυμία του Κρέοντα να ακούσει τη γνώμη ενός νέου ανθρώπου (εδώ του γιου του), έστω κι αν αυτός έχει σωστές αντιλήψεις, εξαρτάται από το χαρακτήρα του, όπως τον γνωρίσατε ως εδώ;
3. Ποια επιχειρήματα χρησιμοποιεί ο Αίμων στη συζήτηση με τον πατέρα του στους στίχους 726-739; Πώς τον χαρακτηρίζετε για τις απόψεις του αυτές;
4. Ποιους σκοπούς επιδιώκει ο Κρέων με τις συνεχείς ερωτήσεις που διατυπώνει στους στίχους 726-734;
5. Πώς κρίνετε τον Κρέοντα από τις κατηγορίες που διατυπώνει εναντίον της Αντιγόνης στους στίχους 730 και 732;
6. Να διατυπώσετε τη γνώμη σας σχετικά με τη στάση την οποία τηρεί ο Αίμων απέναντι στις απολυταρχικές αντιλήψεις του Κρέοντα.
7. Πώς πιστεύει ο Κρέων ότι πρέπει να διοικείται μια πολιτεία και ποια πρέπει, κατά την αντίληψή του, να είναι η σχέση του άρχοντα με τους πολίτες; Να εντοπίσετε τους στίχους, όπου γίνονται φανερές οι αντιλήψεις του, και να τις αναλύσετε.
8. Να αναφέρετε συνοπτικά ποια είναι τα κίνητρα του Αίμονα που τον ωθούν σε αντιπαράθεση με τον πατέρα του.
9. Ποια επιχειρήματα επικαλείται ο Κρέων, για να υπερασπιστεί την ορθότητα των αποφάσεών του;
10. Να περιγράψετε τα συναισθήματα του Αίμονα και του Κρέοντα και να εντοπίσετε στο κείμενο τα σημεία κορύφωσής τους (724-780).

11. Να επισημάνετε τρία από τα εκφραστικά μέσα με τα οποία αποδίδει ο ποιητής τη συναισθηματική φόρτιση και την κλιμακούμενη ένταση ανάμεσα στον Αίμονα και στον Κρέοντα¹.
12. Ποια συναισθήματα προκαλεί στους θεατές η ρήξη πατέρα - γιου και με ποιον από τους ήρωες νομίζετε ότι ταυτίζονται σ' αυτή τη σκηνή (726-765)²;
13. Ποια απειλή ακούει από τον Αίμονα ο Κρέων και ποιες είναι οι αντιδράσεις του;
14. Να κρίνετε τη συμπεριφορά του Αίμονα απέναντι στον πατέρα του και να αναφέρετε συγκεκριμένα στοιχεία της τα οποία επιδοκιμάζετε και άλλα που απορρίπτετε. Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
15. Ποια στοιχεία του κειμένου θα μπορούσαν να μας δώσουν σκηνοθετικές οδηγίες για την ερμηνεία του ρόλου του Αίμονα; Να εντοπίσετε τουλάχιστον τρία διαφορετικά στοιχεία και να εξηγήσετε τι είδους πληροφορίες μας δίνει το καθένα για την ερμηνεία του ρόλου³.

¹ Οι συνεχείς ερωτήσεις εκ μέρους του Κρέοντα (726-727, 730, 732, 734, 736, 738, 742, 744), η χρήση αντιθέσεων και αντιθέτων (730, 731, 744, 754, 759), οι συχνές ειρωνείες (735, 736, 741, 753, 754), οι φράσεις που φέρουν έντονο συναισθηματικό φορτίο, όπως ύβρεις και χαρακτηρισμοί (741, 742, 746, 756, 730, 747, 752), η συχνή χρήση δεικτικών αντωνυμιών (726, 727, 732, 733, 736, 748, 751), οι λέξεις ή φράσεις με επιτακτική σημασία, όπως: *μηδέν* (728), *ἄγαν* (735), *ποτέ* (750, 762), *οὐδαμιά* (763), οι παρηχησεις (733, 736, 757, 758), η επανάληψη λέξεων, η χρήση συνωνύμων και ομορρῶν (729-730, 737, 739, 743-744, 751, 753-754, 757, 764) κλπ.

² Βλ. σχετικά C. M. Bowra (1993), σ. 63, «... λέει τι σκέπτεται η κοινή γνώμη για την καταδίκη της Αντιγόνης. Ο Αίμων είναι η φωνή της συνείδησης του κοινού ανθρώπου, των κοινών ηθικών αντιλήψεων και μ' αυτόν ο Σοφοκλής φανερώνει την εμπιστοσύνη του στο μέσο άνθρωπο, όταν αντιμετωπίζει ένα πραγματικό πρόβλημα για το δίκαιο και το άδικο».

³ • Οι συνεχείς ερωτήσεις και γενικά τα σημεία της στίξης μας δίνουν οδηγίες για την ένταση και το χρωματισμό της φωνής καθώς και το ρυθμό του λόγου, τότε είναι γρήγορος, τότε αργός, τότε έχουμε παύσεις κλπ.
 • Οι δεικτικές και οι προσωπικές αντωνυμίες υποδηλώνουν τις χειρονομίες, τη στάση και την κίνηση του σώματος.
 • Τα σχόλια που κάνει ο χορός μας δίνουν πληροφορίες για το χαρακτήρα και την ψυχική κατάσταση των ηρώων.
 • Ο αριθμός και το πρόσωπο των ρημάτων μας πληροφορούν για το ποιος απευθύνεται σε ποιον ή σε ποιους και καθοδηγούν έτσι την κίνηση του σώματος και το ύφος του ήρωα που μιλάει.
 • Οι κλητικές προσφωνήσεις δηλώνουν έντονο συναίσθημα και συνοδεύονται συνήθως από συγκεκριμένες κινήσεις του σώματος.
 • Λέξεις ή φράσεις με έντονο συναισθηματικό φορτίο, όπως ύβρεις και ειρωνείες, διαμορφώνουν την ένταση και τη χροιά της φωνής, το ρυθμό του λόγου και δίνουν οδηγίες για τις εξωτερικές αντιδράσεις του «αντιπάλου».

16. Ο *ἄγών* μεταξύ Αίμιονα και Κρέοντα (726-765) έχει δραματική κατάληξη. Ποιος από τους δυο πιστεύετε ότι υπερισχύει στο τέλος της αντιπαράθεσης; Να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
17. Ποια στάση τηρεί ο χορός κατά τη διάρκεια της αντιπαράθεσης μεταξύ Αίμιονα και Κρέοντα; Να γράψετε αν, κατά τη γνώμη σας, υποστηρίζει κάποιον από τους δύο και να αιτιολογήσετε την άποψή σας.
18. Η πιθανότητα να αυτοκτονήσει ο Αίμων δεν περνά από το μυαλό του Κρέοντα. Να εξηγήσετε πού οφείλεται η αδυναμία του Κρέοντα να αντιληφθεί τα υπονοούμενα του γιου του και να κάνει κάτι για να προλάβει το κακό⁴.
19. Οι τελικές αποφάσεις του Κρέοντα δείχνουν ότι δεν έμεινε εντελώς ανεπηρέαστος από τη λογομαχία που είχε με τον Αίμιονα. Από ποια στοιχεία γίνεται αντιληπτή η επίδραση που δέχτηκε από το γιο του⁵;

⁴ Αυτή η αδυναμία του Κρέοντα επιβάλλεται και από την οικονομία του έργου. Βλ. και Η. Rohdich, σ. 135: «Το δράμα χρησιμοποιεί τη θεατρική μορφή του Κρέοντα ως όχημα για να πραγματοποιήσει τις διπλές του προθέσεις, να είναι δηλαδή έργο της τραγικής ουσίας της ζωής και παρ' όλα αυτά να καταφάσκει τη δυνατότητα αυτοπροσδιορισμού που είναι δοσμένη στον άνθρωπο. Αυτή τη θεατρική μορφή την αναδεικνύει σε εμπόδιο πάνω στο οποίο προσκρούει ο Αίμων και δρομολογεί έτσι το τραγικό επακόλουθο τέλος που θα εκπληρώσει τις αλήθειες του δράματος. Παρουσιάζοντας εντούτοις τον ηγέτη της πόλης στον αγώνα μ' εκείνον (τον Αίμιονα) με την εικόνα του απολυταρχικού ατομικιστή, απαξιώνοντάς τον πολιτικά και αφαιρώντας του τη δυνατότητα να εμφανίζεται ως αντιπρόσωπος της πόλης, δημιουργεί την εντύπωση ότι από το τυφλό του πείσμα και μόνο έχασε την ευκαιρία ενός 'καλού τέλους' που του έδειχνε ο Αίμων. Έτσι γίνεται προσωπική του υπόθεση η ενοχή του Κρέοντα και μαζί της η καταστροφή που θα προκληθεί από την αρχική υπέρβαση της πολιτικής εξουσίας». [Απόδοση του αποσπάσματος στην ελληνική: Γεώργιος Γιαννικόπουλος].

⁵ Βλ. σχετικά, C. M. Bowra (1993), σσ. 64-65: «Μολονότι ο Κρέων δεν το παραδέχεται και με δυσκολία το αντιλαμβάνεται ο ίδιος, όμως ως ένα βαθμό έχει συγκινηθεί από τον Αίμιονα. Το δείχνει με δυο τρόπους. Πρώτα-πρώτα, αν και προηγουμένως είχε αποφασίσει να τιμωρήσει την Ισμήνη όπως και την Αντιγόνη, τώρα με μια και μόνον πρόταση του χορού συμφωνεί πως είναι αθώα και λέει ότι δε θα την τιμωρήσει (771) ... Δεύτερο, αν και ο Κρέων είναι ακόμη αποφασισμένος να τιμωρήσει την Αντιγόνη, τώρα αλλάζει το είδος της ποινής και δίνει εξηγήσεις. Θα την κλείσει σε μια βραχύωδη σπηλιά μακριά από τους ανθρώπους (773-774) και θα της δώσει αρκετή τροφή, για να τη διατηρήσει ζωντανή ... Κατά δεύτερο λόγο ελπίζει ίσως πως ο περιορισμός θα εξαναγκάσει την Αντιγόνη να μετανοήσει (779-780). (...) Αυτός ο συνδυασμός των δυο σκέψεων δείχνει πως έχει κλονιστεί και είναι ανήσυχος. Δεν είναι ακόμη έτοιμος να παραδεχτεί πως έχει άδικο, προσπαθεί όμως να αλλάξει την τιμωρία και να την κάνει να φανεί σαν να ήταν πραγματικά για το καλύτερο. Πέφτει έξω. Η Αντιγόνη αυτοκτονεί και ο θάνατός της πέφτει βαριά πάνω στον Κρέοντα».

20. Ποιο ύφος χαρακτηρίζει τη συμπεριφορά του Κρέοντα προς τον Αίμονα; Να επισημάνετε τα στοιχεία που το συνθέτουν και να τα αιτιολογήσετε (635-780)⁶.
21. Στην τραγωδία *Ίκέτιδες* του Ευριπίδη ο Θησέας, βασιλιάς της Αθήνας, δίνει ένα μάθημα δημοκρατίας στον κήρυκα που είναι απεσταλμένος του Κρέοντα από τη Θήβα, λίγο μετά τον αλληλοσκοτωμό του Ετεοκλή και του Πολυνείκη⁷. Στον *Οιδίποδα επί Κολωνῶ* του Σοφοκλή πάλι ο Θησέας μέμφεται τον ίδιο τον Κρέοντα για τη βίαιη και αντιδημοκρατική συμπεριφορά του⁸. Αφού μελετήσετε τα σχετικά χωρία να σκεφθείτε ποια θα ήταν η αντίδραση του αθηναϊκού κοινού⁹ που παρακολουθεί τη σκηνή Κρέοντα-Αίμονα (στ. 635-780). Να διατυπώσετε τα συμπεράσματά σας σ' ένα σύντομο κείμενο και να τα στηρίξετε με τα ανάλογα χωρία.

⁶ Για την απάντηση θα πρέπει να γίνει αναφορά σε εκείνα τα στοιχεία που επηρεάζουν και διαμορφώνουν το προσωπικό ύφος του πρωταγωνιστή στη συγκεκριμένη σκηνή. Τέτοια είναι: η ηλικία του, η κοινωνική του θέση, το πολιτικό του αξίωμα, ο τρόπος της ομιλίας του, ο άνθρωπος στον οποίο απευθύνεται, το θέμα για το οποίο μιλάει, οι ειδικές συνθήκες υπό τις οποίες γίνεται η συνάντηση, τα κίνητρό του, το λεξιλόγιο που χρησιμοποιεί, ο τρόπος και ο χρόνος των ρημάτων, τα διάφορα εκφραστικά μέσα κλπ. Γενικά εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν, διαμορφώνουν ή επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο εκφράζεται και ενεργεί.

⁷ Βλ. Παράλληλα κείμενα, αρ. IV, 2.

⁸ Βλ. Παράλληλα κείμενα, αρ. IV, 1.

⁹ Οι Αθηναίοι του 5^{ου} π.Χ. αιώνα, γνωστοί για το δημοκρατικό τους ήθος και τους μεγάλους αγώνες για το δημοκρατικό πολίτευμα, θα έβλεπαν στο πρόσωπο του Κρέοντα έναν τύραννο, εχθρό της δημοκρατίας, και οι αντιδράσεις τους θα ήταν ανάλογες. Συναισθηματικά θα μεγάλωνε η αντιπάθειά τους γι' αυτόν, ενώ όλοι σχεδόν θα ένιωθαν την επιθυμία να τον δουν στο τέλος να τιμωρείται για την αλαζονεία του, την υπεροψία του και την απολυταρχική του συμπεριφορά απέναντι στους πολίτες.

3.2. Ερωτήσεις κλειστού τύπου ή συνδυασμός ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Να γράψετε στα τετράγωνα της στήλης A το αρχικό γράμμα (Κ ή Α) του ονόματος που αντιστοιχεί στα επιχειρήματα που διατυπώνουν οι δυο ήρωες (Κρέων ή Αίμων). Στη στήλη B να σημειώσετε το στίχο ή τους στίχους του κειμένου, όπου διατυπώνονται τα επιχειρήματα αυτά.

A		B
☐	Η πόλη ανήκει στον άρχοντα που την κυβερνά κατά τη βούλησή του.	☐
☐	Ο θάνατος της Αντιγόνης θα προκαλέσει και άλλο θάνατο.	☐
☐	Δεν είναι σφάλμα να τιμά κανείς το αξίωμα που έχει αναλάβει σε μια πολιτεία.	☐
☐	Ο τρόπος με τον οποίο μιλάς δείχνει ότι σκέπτεσαι σαν μικρό παιδί.	☐
☐	Οι πολίτες δεν μπορούν να υπαγορεύουν στον κυβερνήτη τις αποφάσεις του για την πόλη.	☐
☐	Κανείς δεν τιμά το αξίωμά του, όταν καταπατά τους νόμους των θεών.	☐

2. Να σημειώσετε με X στο αντίστοιχο τετράγωνο ποια στάση τηρεί ο χορός κατά τη διάρκεια της σκηνης του Αίμονα με τον Κρέοντα (στ. 635-780). Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

☐	Παίρνει από την αρχή φανερά το μέρος του Κρέοντα και τον υποστηρίζει μέχρι το τέλος.
☐	Τάσσεται στην αρχή υπέρ του Κρέοντα, εδώ όμως αμφιταλαντεύεται για τη στάση που πρέπει να τηρήσει.
☐	Υποστηρίζει τις θέσεις του Αίμονα και δεν παραλείπει στο τέλος να εκφράσει την ανησυχία του γι' αυτόν.
☐	Δεν παίρνει φανερά το μέρος κανενός. Αυτό που τον ενδιαφέρει είναι να αποφύγει ο ίδιος την οργή του Κρέοντα.
☐	Η στάση του είναι αρνητική και απέναντι στον Κρέοντα και απέναντι στον Αίμονα.

3.3. Γραμματικές ασκήσεις

1. Στον πίνακα που ακολουθεί να γράψετε το γ' ενικό πρόσωπο των εγκλίσεων του ενεργητικού και μέσου αορίστου των ρηματικών τύπων: *κελεύσαιμι, διδαξόμεθα* (αντί του ποιητικού *διδαξόμεσθα* που υπάρχει στο κείμενο), *τάσσειν*.

	Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
Ενεργητικός Αόριστος				
Μέσος Αόριστος				

2. *ὄρα*: Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλες τις εγκλίσεις του ενεστώτα και του αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται. Να γράψετε επίσης το απαρέμφατο και τη μετοχή των ίδιων χρόνων:

	Οριστική	Υποτακτ.	Ευκτική	Προστακτ.
Ενεστ.				
Αόρ. β'				
	Ενεστώτας		Αόριστος β'	
Απαρέμφ.				
Μετοχή				

3. Να μεταφέρετε όλες τις κλιτές λέξεις των παρακάτω προτάσεων και φράσεων στον πληθυντικό αριθμό:

<i>οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται;</i>
.....
<i>ὄδε τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ</i>
.....
<i>ὅπως μίασμα πᾶσα ὑπεκφύγη πόλις</i>
.....
<i>πόνος περισσός ἐστι</i>
.....
<i>τοῦτο μὴ δόξης ποτέ</i>
.....

4. α) Να κάνετε γραμματική αναγνώριση των ονομάτων σημειώνοντας X στις στήλες με τα χαρακτηριστικά που τους αντιστοιχούν. Στην τελευταία στήλη να γράψετε την πτώση.

	Όνομα		Γένος			Αριθμός		Πτώση
	Ουσ.	Επίθ.	Αρσ.	Θηλ.	Ουδ.	Ενικ.	Πληθ.	
ἐρήμης								
ἄναξ								
θρασύς								
νυμφίω								
πετρώδει (774)								
περισσός								
μῖσος (760)								

- β) Να μεταφέρετε τα ονόματα από τον ενικό στον πληθυντικό αριθμό.

5. Να γράψετε τις παρακάτω αντωνυμίες στο ίδιο γένος ή πρόσωπο και πτώση του πληθυντικού αριθμού.

Ενικός αριθμός	Πληθυντικός αριθμός
ὄδε	
ἐμέ	
ἦδε	
τινά	
ταύτην	
σοῦ (741)	

6. Να συνδέσετε τα ρήματα ή τους ρηματικούς τύπους της στήλης Α με το χρόνο και την έγκλιση της στήλης Β που τους αντιστοιχούν. Τρία στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

Α	Β
<p>ἄρχοις</p> <p>αἰτουμένη</p> <p>λέγειν</p> <p>κρύψω</p> <p>δόξης</p> <p>βέβηκεν</p> <p>φρονεῖτω</p>	<p>προστακτική ενεστώτα</p> <p>υποτακτική αορίστου</p> <p>οριστική μέλλοντα</p> <p>ευκτική αορίστου</p> <p>μετοχή ενεστώτα</p> <p>ευκτική ενεστώτα</p> <p>οριστική αορίστου</p> <p>απαρέμφατο αορίστου</p> <p>οριστική παρακειμένου</p> <p>απαρέμφατο ενεστώτα</p>

7. Να συμπληρώσετε στον πίνακα που ακολουθεί τα παραθετικά των επιθέτων (στο ίδιο γένος, αριθμό και πτώση): *αἰσχροῶν, βαρῦς, ταχύς*.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός

3.4. Συντακτικές ασκήσεις

1. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις της στήλης Α με το χαρακτηρισμό που δίνεται στη στήλη Β κάνοντας και τις απαραίτητες συμπληρώσεις, ώστε να δηλώνεται η συντακτική τους θέση στο κείμενο. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

Α	Β
1. σε (724)	α. υποκείμενο του ρήματος
2. τοὺς ἀκοσμοῦντας (730)	β. αιτιατική της αναφοράς
3. πόλις (734)	γ. υποκείμενο του απαρεμφάτου
4. τοῦ κρατοῦντος (738)	δ. επιθ. μτχ., αντικ. του απαρεμφάτου
	ε. επιθετική μετοχή
	στ. έμμεσο αντικείμενο στο

2. ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις (776)
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνών (765)
 ἄγων ἔρημος ἔνθ' ἂν ἦ βροτῶν στίβος (773)
 ὄν μόνον σέβει θεῶν (777)
 πόνος περισσός ἔστι τὰν Ἰαίδου σέβειν (780):

Να συνδέσετε τους προσδιορισμούς της μεσαίας στήλης με το συντακτικό τους είδος στη στήλη Α και με τη συντακτική τους θέση στη στήλη Γ και να συμπληρώσετε τα κενά στη στήλη Γ, αφού συμβουλευτείτε τους στίχους που σας δίνονται.

Α Είδος προσδιορισμού	Β Ονοματικός προσδιορισμός	Γ Συντακτική θέση
	<i>βροτῶν</i>	γενική διαιρετική από το
ομοιόπτωτος	<i>πᾶσα</i>	επιθ. προσδιορ. στο
	<i>θεῶν</i>	γενική αντικειμενική από το
ετερόπτωτος	<i>τῶν φίλων</i>	κατηγορ. προσδ. στο
	<i>περισσός</i>	γεν. διαιρετική από το

3. Να σημειώσετε στη στήλη Β το ή τα αντικείμενα καθενός από τους ρηματικούς τύπους της στήλης Α.

A	B
<i>ἂν ἄρχοις</i> (739)	
<i>συμμαχεῖ</i> (740)	
<i>προκίδομαι</i> (741)	
<i>σέβων</i> (744)	
<i>ἄγαγε</i> (760)	
<i>ἀπαλλάξει</i> (769)	
<i>ὑπεκφύγη</i> (776)	
<i>τεύξεται</i> (778)	

4. *Εἰ μὴ πατήρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν* (755): Να αναλύσετε τον υποθετικό λόγο σε υπόθεση και απόδοση και να τον χαρακτηρίσετε.
5. Να σημειώσετε το γράμμα των δευτερευουσών προτάσεων της στήλης Α στο τετράγωνο της στήλης Β στο οποίο αντιστοιχούν και να συμπληρώσετε τα κενά της στήλης Β. (Για την απάντηση να εξετάσετε στο βιβλίο σας τις περιόδους στις οποίες ανήκουν οι δευτερεύουσες προτάσεις).

A	B
α. <i>ὄν μόνον σέβει θεῶν</i> (777)	ειδική πρόταση, εξαρτάται από το
β. <i>ὅτι // πόνος περισσός ἐστι τᾶν Ἄιδου σέβειν</i> (779-780)	αναφορική πρόταση που προσδιορίζει το
γ. <i>ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα // παρόντι θνήσκη πλησία τῶ νυμφίῳ</i> (760-761)	τελική πρόταση

3.5. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να αντιστοιχίσετε τα ρήματα της στήλης Α με τα συνώνυμά τους στη στήλη Β.

A	B
	ἄρχω
	διηγοῦμαι
κρατῶ	καλύπτω
	φρονῶ
	κυβερνῶ
δοκῶ	σκεπάζω
	φημί
	ἀγορεύω
κρύπτω	ἡγεμονεύω
	νομίζω
	θάπτω
λέγω	δυναστεύω

2. Να γράψετε στη στήλη Β τα αντώνυμα των λέξεων της στήλης Α στη νέα ελληνική.

A	B
(παγ) - κάκιστος	
μιαρός	
αἰσχροός	
χαίρω	
ψόγος	
φίλος	
ταχύς	
παρών	

3. Να γράψετε από ποιους ρηματικούς τύπους του κειμένου (766-771) παράγονται οι λέξεις:

α.	φρόνηση :	δ.	λόγος :
β.	βάση :	ε.	απαλλακτικός :
γ.	άθικτος :	στ.	νόημα :

4. α) Να συνθέσετε τις λέξεις *λόγος* και *βάση* με τις προθέσεις που δίνονται στους πίνακες:

λόγος		βάση	
δια-	<u>παρα-</u>	εκ-	<u>κατα-</u>
<u>προ-</u>	αντι-	<u>συν-</u>	δια-
ανα-	υπο-	<u>προσ-</u>	υπερ-
κατά-	<u>επι-</u>	ανα-	παρα-

- β) Να χρησιμοποιήσετε τα σύνθετα που σχηματίσατε με τις υπογραμμισμένες προθέσεις σε σύντομες φράσεις.
5. Να γράψετε στη νέα ελληνική δύο σύνθετες λέξεις παράγωγες από το ρήμα *σκοπέω-ω* και με καθεμιά από αυτές να σχηματίσετε αντίστοιχες προτάσεις.
6. Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις με λέξεις ομόρριζες (απλές ή σύνθετες) με το ρήμα *φρονώ*, ώστε να δηλώνεται το νόημά τους, επιλέγοντας για κάθε περίπτωση μία από τις λέξεις του λεξιλογίου που υπάρχει στο τέλος της άσκησης και κάνοντας, όπου χρειάζεται, τις κατάλληλες γραμματικές προσαρμογές:
- Ήταν πολύ εγωιστής και μιλούσε για τα επιτεύγματα των άλλων.
 - Το του Γιάννη παρέμεινε πολύ υψηλό παρά τις ατυχίες που είχε.
 - Όσοι είχαν αντίθετη πολιτική γνώμη μπορούσαν να χαρακτηριστούν

- Έχει δημοκρατικά πολιτικά
- Η του προς τις κολακείες είναι πασίγνωστη.
- Ο αριθμός των επαινετικών επιστολών που έλαβε για το νέο της βιβλίο είναι σημαντικός και καθόλου
- Φαίνεται ότι και κατέστρεψε πολλά σημαντικά έργα τέχνης που είχε στο σπίτι του.
- Έγινε όταν διατύπωσαν εντελώς άδικα αυτή την κατηγορία εναντίον του.
- Οι απαιτήσεις του τον απομάκρυναν από τους φίλους του.
- Έγινε ενώ πρώτα ήταν πολύ άτακτος κατά τη διάρκεια του μαθήματος.
- μια υψηλόμισθη θέση σε μια άλλη πόλη και προτίμησε να μείνει εδώ.

Λεξιλόγιο: αλλόφρων, αντιφρονούντες, εξωφρενικός, ευκαταφρόνητος, παραφρονώ, περιφρονώ, περιφρονητικά, φρόνημα, φρονήματα, φρόνιμος, περιφρόνηση.